

2. Greenspans A. Comment about Bitcoin / A. Greenspans [Internet Resource]. – Mode to access: <http://www.businessinsider.in/Everyone-Is-BaffledBy-Alan-Greenspans-Comment-About-Bitcoin/articleshow/26873628.cms>
3. Mack E. The Bitcoin Pizza Purchase that's Worth \$7 Million Today / E. Mack // Forbes (12/23/2013) [Internet Resource]. – Mode to access: <http://www.forbes.com/sites/ericmack/2013/12/23/the-bitcoinpizza-purchase-thats-worth-7-million-today>
4. Вахрушев Д.С. Криптовалюта как феномен современной информационной экономики: проблемы теоретического осмысления / Д.С. Вахрушев, О.В. Железов // Науковедение. – 2014. – Вып. 5. – С. 4–15.
5. Проценко А.Т. Правовий статус віртуальних валют: світовий досвід та українські реалії / А.Т. Проценко // Право і суспільство. – 2016. – № 2. – С. 130–134.
6. Ранчинский К.Л. Вопросы правового статуса и регулирования электронных денег в странах ЕС / К.Л. Ранчинский // Вестник Российского университета дружбы народов. – 2011. – № 1. – С. 69–77.
7. Вахрушев Д.С. Криптовалюта как феномен современной информационной экономики: проблемы теоретического осмысления / Д.С. Вахрушев, О.В. Железов // Науковедение. – 2014. – Вып. 5. – С. 4–15.
8. Строителева Е.В. Электронные деньги: виды, сущность и перспективы развития / Е.В. Строителева, И.Б. Мигачев // Дискуссия. Политематический журнал научных публикаций. – 2014. – № 6 (47). – С. 54–61.
9. Никитин К.В. Обращение биткойнов в условиях правовой неопределенности / К.В. Никитин // Юридическая работа в кредитной организации. – 2014. – № 3. – С. 48–53.
10. Демидов О.П. Связанные одним блокчейном: обзор международного опыта регулирования криптовалют / О.П. Демидов // Индекс безопасности. – 2014. – № 2. – С. 41–56.
11. Ломовцев Д.А. Сравнительная характеристика правового регулирования биткойна в разных странах / Д.А. Ломовцев // Право и современные государства. – 2014. – № 4. – С. 5–9.
12. Руденко Е.П. Возможности и перспективы развития криптовалют [Электронный ресурс] / Е.П. Руденко. – Режим доступа : <http://www.scienceforum.ru/2015/pdf/10657.pdf>
13. Рядінська В.О. Проблеми правового регулювання обігу електронних грошей в Україні [Електронний ресурс] / В. Рядінська // Підприємництво, господарство і право. – 2016. – № 12. – С. 190–195. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_12_36.
14. Евсюков Д.Е. Предоплаченный финансовый продукт «электронные деньги»: теоретический поход [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.yandex.ua/clck/jsredir>

УДК 338.22.021.1

В.В. ГАЛАСЮК,

к.е.н., Голова Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва

Україна: орієнтири для економічного ренесансу

У статті розкрито базові причини і наслідки нераціонального здійснення економічної політики в Україні на засадах неоліберальної доктрини. Проаналізовано успішний досвід зростання національного добробуту в країнах світу та на основі його категоризації визначено країни, чий досвід здійснення економічної політики впродовж останніх 20 років може вважатися найбільш корисним для застосування в Україні. Окреслено ключові критерії для ефективного використання іноземного досвіду з метою підвищення рівня національного добробуту, що полягають у необхідності наслідування елементів економічної політики успішних країн у концентрованому вигляді та з урахуванням реального суспільного й історичного контексту. Обґрунтовано нагальну необхідність формування спільного бачення майбутньої України, в тому числі її економічної моделі.

Ключові слова: економічний ріст, наздоганяюча модернізація, індустріалізація, національний добробут, суспільний консенсус.

В.В. ГАЛАСЮК,

к.э.н., Председатель Комитета Верховной Рады Украины по вопросам промышленной политики и предпринимательства

Украина: ориентиры для экономического ренессанса

В статье раскрыты базовые причины и последствия нерационального осуществления экономической политики в Украине на основе неоліберальной доктрини. Проанализировано

успешный опыт роста национального благосостояния в странах мира и на основе его категоризации определены страны, чей опыт осуществления экономической политики в течение последних 20 лет может считаться наиболее полезным для применения в Украине. Определены ключевые критерии для эффективного использования зарубежного опыта с целью повышения уровня национального благосостояния, которые заключаются в необходимости использования элементов экономической политики успешных стран в концентрированном виде и с учетом реального общественного и исторического контекста. Обосновано необходимость формирования общего видения будущего Украины, в том числе ее экономической модели.

Ключевые слова: экономический рост, догоняющая модернизация, индустриализация, национальное благосостояние, общественный консенсус.

V. HALASIUK,

Ph.D., Chairman of the Committee of the Verkhovna Rada of Ukraine on industrial policy and entrepreneurship

Ukraine: Guidelines for Economic Renaissance

The article reveals the basic reasons and consequences of the unreasonable implementation of economic policy in Ukraine based on neoliberal doctrine. It analyzes the successful cases of national welfare growth worldwide and determines the countries, whose experience of implementing economic policy for the past 20 years can be considered the most applicable for Ukraine. The paper outlines the key criteria for the effective implementation of foreign experience in order to increase the level of national welfare, namely the need to use certain features of the economic policies of successful countries in a concentrated form and taking into account the real social and historical context. The work substantiates the need of building a common vision of the Ukraine's future, including its economic model.

Key words: economic growth, overcoming modernization, industrialization, national prosperity, social consensus.

Постановка проблеми. Розвинута економіка – острів будь-якої успішної країни. Рівень безпеки, освіти, медицини – похідна від економічного стану і темпів розвитку держави. Економічна міць визначає якість життя, міжнародний авторитет та перспективу розвитку нації. У зв'язку з цим постає проблема виявлення мірила успішності соціально-економічного розвитку країн світу, що забезпечить підґрунтя для відповіді на питання, яким чином Україні розвинути власну економіку і увійти до клубу успішних країн, а також які інструменти й механізми економічної політики використати для цього.

Для того, щоб відрізнити більш успішну державу від менш успішної, порівняти добробут, життєвий рівень, благополуччя людей в різних країнах та оцінити, наскільки швидко розвивається країна на фоні інших, в сучасній практиці використовують наступні аналітичні інструменти:

– окремі індикатори «високого рівня» – такі як ВВП на душу населення, тривалість життя, чисельність населення;

– зведені рейтинги – такі як Індекс людського розвитку (UNDP's HDI), які узагальнюють рівень добробуту, якість медицини, доступність освіти;

– інтегральні індикатори благополуччя – такі як Індекс щастя (SDSN's World Happiness Report),

який вимірює суб'єктивне благополуччя та пояснює значно ширше коло факторів (у тому числі здоров'я і довголіття, добробут і соціальну підтримку, свободу вибору й рівень довіри та ін.) і, найголовніше, базується на результатах безпосередніх опитувань населення.

Використання зазначених показників допоможе визначити місце України на світовій арені економічного та соціального розвитку. Серед іншого, це також дозволить встановити на якій країні світу доцільно орієнтуватись державі при формуванні економічної політики, чий досвід залучати та чиїх помилок не повторювати.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем визначення механізмів оцінки та підвищення економічного добробуту і благополуччя населення в країнах світу присвячено наукові доробки багатьох вітчизняних вчених, зокрема таких як М.М. Гузь [1], М.С. Онуфрик [2], К.В. Гончарова [3], О.М. Чечель [4], Л.Я. Глубіш [5], І.І. Маслікова [6], О.О. Бутник [7] та ін. Ними ґрунтовно досліджено еволюцію наукових поглядів на зміст теорії добробуту крізь призму нагальних потреб конкретних етапів розвитку суспільства, проаналізовано теорію об'єктивних характеристик благополуччя та суб'єктивності його сприйняття населен-

ням, опрацьовано основні показники економічного та суспільного добробуту населення країни, розглянуто методичні підходи до вимірювання і порівняння суспільного добробуту країн світу. Віддаючи належне наявним напрацюванням у даній сфері, слід зазначити, що визначенню країн-орієнтирів та релевантних елементів їх економічної політики з метою підвищення добробуту, благополуччя та життєвого рівня населення України приділено недостатню увагу, що обумовлює необхідність здійснення подальших досліджень у даному напрямі.

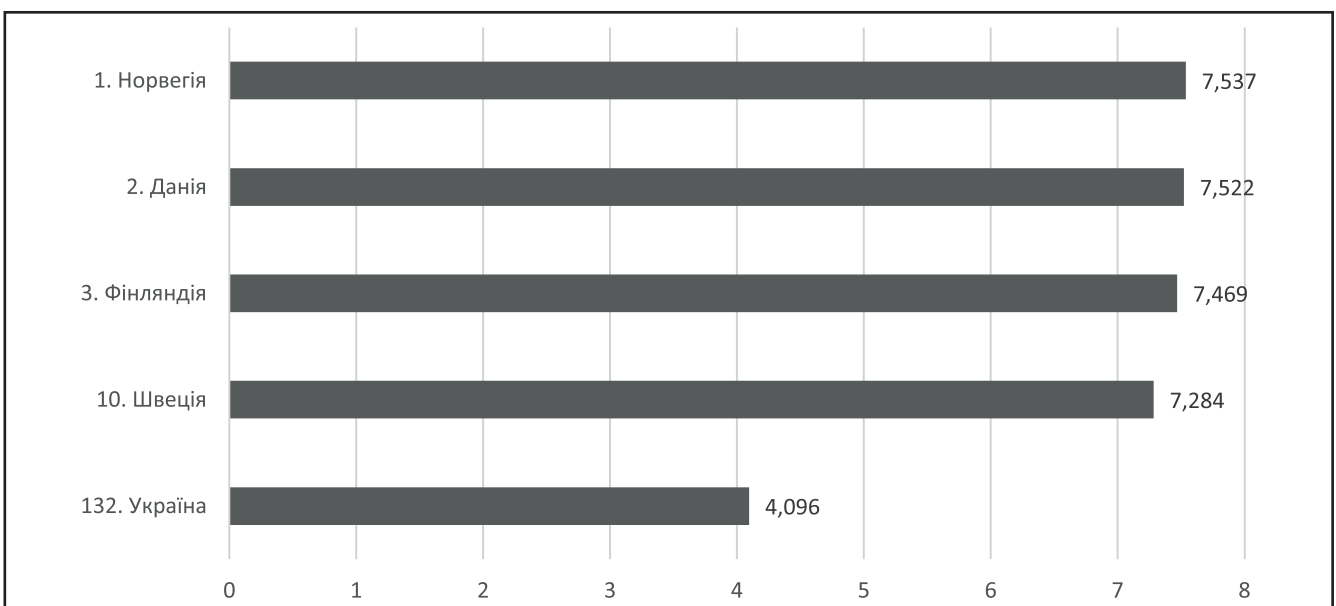
Мета статті – на основі визначення позиції України в соціально-економічному вимірі та відповідних міжнародних порівнянь ідентифікувати для неї країни-орієнтири у сфері проведення економічних реформ і підвищення рівня благополуччя населення для подальшого запозичення релевантних елементів їх економічної політики.

Виклад основного матеріалу. Сучасний стан розвитку економічної теорії і думки визначається як критичним переглядом та модифікацією окремих понять і висновків минулого, так і пошуком нових методологічних підходів до розв'язання завдань всебічного і стійкого розвитку людства [8]. Новим напрямом, що сформувався у сучасній економічній теорії, є економічна теорія щастя. Ядром цієї теорії є положення про суб'єктивне уявлення людини про задоволення власним життям і відчуття свого благополуччя у поєднанні з об'єктивними показниками розвитку національної економіки країни, в якій вона проживає. Від-

родження зацікавленості економістів до фундаментальної категорії буття людини – щастя – вкотре підкреслює, що по суті питання економіки є невіддільними від етичної та психологічної проблематики суспільного розвитку.

Узагальнюючи світовий досвід можна констатувати, що громадяни щасливіші в тих країнах, які мають тривалий економічний ріст та його соціально справедливий розподіл. Такі країни як Норвегія, Данія, Швеція, Фінляндія є чудовим прикладом для України та багатьох інших держав і з точки зору розвитку економіки, і з точки зору її соціальної організації суспільства. Ці країни входять в першу десятку за рейтингом щастя населення (World Happiness Report 2015), Україна ж посідає лише 132 місце з 155 (рис. 1) [9]. Вони також посідають одні з найвищих позицій в світі за Індексом людського розвитку (ООН) [10]. Реальний ВВП на душу населення цих скандинавських країн в 5–7 разів вище ніж в Україні (рис. 2) [11], очікувана тривалість життя, яка є важливим показником якості життя в країні, на 7–10 років довша ніж в Україні [12], видатки на охорону здоров'я на душу населення – в 5–9 разів [13].

Ці країни не тільки значно багатші, а що не менш важливо – вони мають надзвичайно високий рівень соціальної орієнтації економіки. Так, наприклад, у Фінляндії управління соціального страхування вже заміняє поточну систему грошових допомог в країні безумовним доходом. Кожен громадянин Фінляндії щомісяця буде

Рисунок 1. Індекс щастя населення України і скандинавських країн у 2016 р.

Складено автором на основі даних джерела: [9]

отримувати від уряду 800 євро [14]. Ця сума не буде обкладатися податком. Вводити нову систему будуть поетапно. На першому етапі розмір щомісячної виплати становитиме 550 євро, при цьому збережеться частина пільг і субсидій. Згодом буде здійснено повний перехід на нову систему безумовного гарантованого доходу.

Ці успішні країни, до речі, не прагнуть постійно кудись «приєднуватись»: Норвегія, наприклад, не є членом ЄС, а Данія та Швеція, хоч і є членами ЄС, але не входять в зону Євро. Успішні країни, серед яких чільне місце займають скандинавські країни, мають бачення власних національних інтересів і пріоритетів, власну державну політику, а також владу, яка послідовно втілює їх в життя.

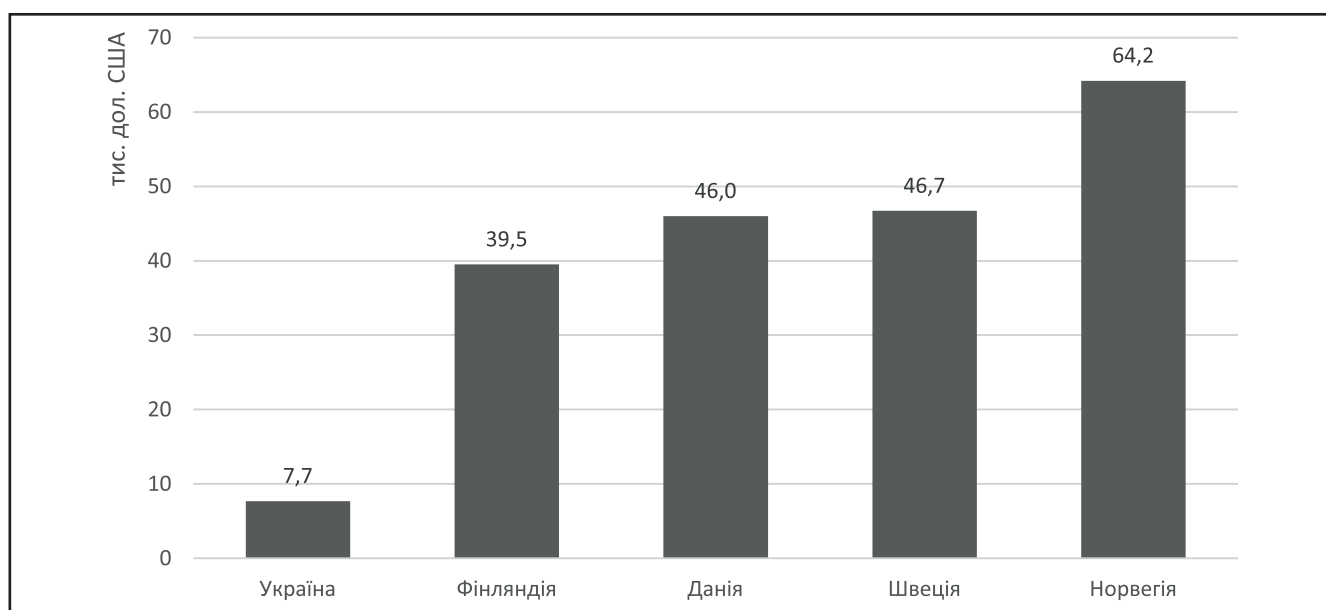
Втім, розвиток цих країн-орієнтирів відбувався в іншому історичному контексті і носив порівняно еволюційний характер. Умови ж, в яких зараз знаходиться Україна, дуже специфічні та складні. І вони вимагають значно швидших та більш комплексних структурних перетворень – як економічних, так і інституційних. На порядку денному України сьогодні мають постати не фрагментарні реформи, а всеохоплююча системна й глибока трансформація – інституційна, економічна, соціальна.

Тому необхідно застосовувати «рецепти» успішних країн у концентрованому вигляді та з урахуванням реального суспільного й історичного контексту. Скопіювати чийсь модель чи успіх навряд чи вдасться, та й не потрібно. Необхідно вчитись у інших і використовувати окремі шаблони, інстру-

менти, механізми, які добре спрацювали у них та можуть бути використані у нас. В цьому сенсі для України особливо корисним є досвід наздоганючої модернізації, яку в другій половині 20-го сторіччя та на початку 21-го сторіччя успішно провели Китай, Південна Корея, В'єтнам, Сінгапур, Чилі, Малайзія. Всі ці країни протягом 1990–2010 рр. більш ніж подвоїли ВВП на душу населення. Китай здійснив безпрецедентний 7-кратний економічний стрибок за ці 20 років [15].

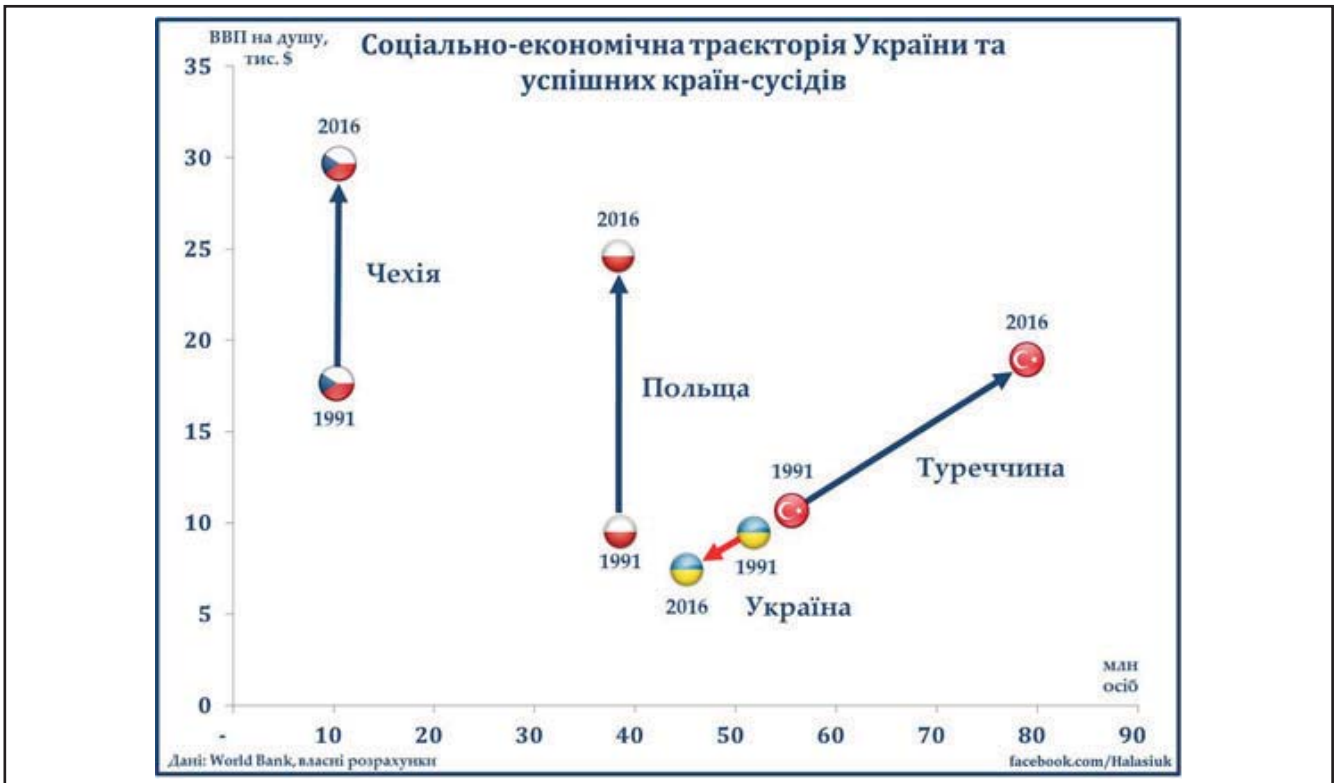
Релевантним та особливо корисним і в частині економічної політики, і в частині інституційних перетворень є також досвід наших близьких сусідів, наприклад, Польщі й Туреччини. Сьогодні в це важко повірити, але ще чверть сторіччя тому – в 1990 р. – Україна перебувала на одному рівні з Туреччиною за показником ВВП на душу населення та випереджала Польщу, а зараз ми відстали від них втричі (рис. 3).

Безумовно, настільки різюча різниця траєкторій соціально-економічного розвитку не є випадковістю, а переважною мірою результатом деіндустріалізації й тінізації економіки, підміни модернізації консервацією. Замість проведення радикальних реформ та системної трансформації, у тому числі з допомогою іноземних партнерів, українська влада була зосереджена на розподілі сфер впливу і ренти від сільськогосподарського та металургійного сировинного експорту, експлуатації залишків створеної в радянські часи промисловості й інфраструктури.

Рисунок 2. Реальний ВВП на душу населення в Україні та скандинавських країнах у 2016 р.

Складено автором на основі даних джерела: [11]

Рисунок 3. Динаміка розвитку ВВП на душу населення та кількості населення України, Туреччини, Польщі та Чехії у 1991–2016 рр.

Джерело: складено автором.

Важливість визначення для України країн-орієнтирів не можна переоцінити, адже це одне з головних питань – на якій економічній моделі будувати розвиток країни. На жаль, серед політиків, експертів та громадських діячів тут все ще немає єдності. Щоб рухатись швидко і мінімізувати супротив необхідно здобути в цьому питанні суспільний консенсус – принципово домовитись про «точку призначення» в 15–20-річній перспективі.

Владі та суспільству необхідне спільне (хоча б контурне) бачення майбутньої країни, в тому числі її економічної моделі. Воно визначатиме зміст і характер необхідних реформ. Адже неможливо побудувати успішну, заможну, технологічно розвинену і соціально орієнтовану європейську країну, на кшталт Норвегії чи Швеції, користуючись деструктивними неоліберальними рецептами або порадами країн-аутсайдерів, деякі з яких, як Грузія, в окремих аспектах тяжіють до соціалдарвінізму. До речі, за даними Світового банку, з 149 країн, які оприлюднили повну статистику реального ВВП за 1990–2015 рр., він знизився лише в п'яти випадках. Україна поставила антирекорд (–41,4%), вслід за нею іде Молдова

(–29,2%), Грузія (–12,9%), Зімбабве (–0,6%) і Центральноафриканська Республіка (–0,6%).

Висновки

Суспільний та політичний консенсус навколо бачення майбутнього країни в термінах національної економічної моделі та цілей розвитку хоча й не може бути гарантією, проте здатний стати міцним фундаментом для формування раціональної економічної політики та оптимального вибору її інструментарію. В нагоді тут стає вивчення та виважене застосування іноземного досвіду тих країн, які нещодавно перебували схожому з Україною рівні економічного розвитку, проте здійснили рішучий прорив на шляху до досягнення добробуту, благополуччя й щастя населення. Це саме те, чого Україна потребує сьогодні. Саме те, заради чого існує сенс об'єднуватись та наполегливо діяти.

Список використаних джерел

1. Гузь М.М. Аналіз показників економічного та суспільного добробуту населення / М.М. Гузь // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2012. – Вип. 36. – С. 66–74.

2. Онуфрик М.С. Фінансово-економічні передумови утвердження України як держави добробуту / М.С. Онуфрик // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 10. – С. 28–33.

3. Гончарова К.В. Сучасні теоретичні підходи оцінки економічного добробуту у міжнародній економічній статистиці / К.В. Гончарова // Економічний простір. – 2014. – № 90. – С. 14–22.

4. Чечель О.М. Добробут населення як центральна категорія економічної політики держави / О.М. Чечель // Економіка та держава. – 2011. – № 2. – С. 162–164.

5. Глубіш Л.Я. Еволюція наукових поглядів на зміст теорії добробуту та її специфіка на сучасному етапі соціально-економічних відносин / Л.Я. Глубіш // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2016. – Вип. 6(1). – С. 58–63.

6. Маслікова І.І. Етико-економічні концепції якості життя в оцінці добробуту та благополуччя / І.І. Маслікова // Університетська кафедра. – 2017. – № 6. – С. 75–86.

7. Бутник О.О. Дослідження індексу щастя населення в контексті ефективного державного управління / О.О. Бутник // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – № 22. – С. 73–75.

8. Фещенко В.М. Сучасні економічні теорії: навчальний посібник / В.М. Фещенко. – К.: КНЕУ, 2012. – 476 с.

9. World Happiness Report 2017 / J.F. Helliwell, J.D. Sachs et al [Electronic Resource]. – Mode of access: <http://worldhappiness.report/wp-content/uploads/sites/2/2017/03/HR17.pdf>.

10. Human Development Report 2016 / United Nations Development Programme [Electronic Resource]. – Mode of access: <http://hdr.undp.org/en/2016-report>

11. GDP per capita, purchasing power parity (current international \$) / World Bank [Electronic Resource]. – Mode of access: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?view=chart>.

12. Life expectancy at birth / World Bank [Electronic Resource]. – Mode of access: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.LE00.IN>.

13. Health expenditure per capita (current US\$) / World Bank [Electronic Resource]. – Mode of access: <https://data.worldbank.org/indicator/SH.XPD.PCAP>.

14. Кожному жителю Фінляндії гарантовано платити – муть по 800 євро на місяць / Finance.UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://news.finance.ua/ua/news/-/362162/kozhnomu-zhytelyu-finlyandiyi-garantovano-platytymut-po-800-yevro-na-misyats>.

15. Финансовые стратегии модернизации экономики: мировая практика / под ред. Я. М. Миркина. – М.: Магистр, 2014. – 496 с.

УДК336.719

Д.М. ГРИДЖУК,

к.е.н., доцент, ДВНЗ Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана

Дослідження інформаційних потоків центрів прибутку корпоративного та роздрібного бізнесу банку

В статті розглядається взаємозв'язок між стратегічними напрямками діяльності комерційного банку та його організаційною структурою. Представлено схеми інформаційних потоків центрів прибутку відповідно корпоративного та роздрібного бізнесу. Проаналізовано взаємозв'язок клієнтів роздрібного бізнесу і трансакційного сервісу з урахуванням інформаційних технологій, що враховує пріоритетні напрями обслуговування в структурі роздрібного бізнесу банку. Запропоновано організаційну структуру для комерційного банку, що складається з центрів відповідальності, та їх підрозділів та представлено взаємозв'язок центрів прибутків, функцій та підрозділів управління.

Ключові слова: центр прибутку банку, організаційна структура, корпоративний бізнес, роздрібний бізнес, інформаційні потоки.

ГРИДЖУК Д.М.,

к.э.н., доцент, ДВНЗ Киевский национальный экономический университет им. Вадима Гетьмана

Исследование информационных потоков центров прибыли корпоративного и розничного бизнеса банка

В статье рассматривается взаимосвязь между стратегическими направлениями деятельности коммерческого банка и его организационной структурой. Представлены схемы информационных потоков центров прибыли соответственно корпоративного и розничного бизнеса. Проана-